

ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΡΩΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΚΟΜΗΝΟΥ

Η έκστρατεια του Άνδρονίκου κατά της Κωνσταντινουπόλεως. Η θριαμβευτική του πορεία προς την πρωτεύουσα. Ένα ιστορικό λευκοπίγμι. Η τούφλωσις του πρωτοσεβάστου Άλεξίου. Η νύχτα του Άγιου Βαρσέλαριου στα Βυζάντια. Η σφαγή των Φράγκων. Η είσοδος του Άνδρονίκου στην πρωτεύουσα. Τα μυστικά του σχεδίου. Άνδρονίκος και Πατριάρχης Θεοδούσιος, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ο Άνδρόνικος, βλέποντας να γίνεται τόσο θόρυβος γύρω από το όνομά του και να τον θεωρούν όλοι ως τον ένδεξιμο σπύθηρα της αυτοκρατορίας, έννοιωσε όλες τις κομισμένες φιλοδοξίες του να ξεπυθύνει μέσα του.

Άρχισε λοιπόν να προετοιμάζεται για να δράσει, προετοιμαζόμενος στην αρχή ότι κινολοφορούσαν εις βάρος της αυτοκρατορίας. Συγγρόνος δέ, αφήνοντας τα δύο παιδιά του ν' αναμυχθούν στη συνομοσία της πρχηπίσσης Μαρίας, έδειχνε μ' αυτό τον τρόπο στους διασραστημένους κατά του καθεστώτος, ότι τον ελχαν κι' αυτόν με το μέρος τους κι' ότι μπορούσαν να έλλξουν σ' αυτόν.

Τέλος, κατά τα μέσα του 1182, κρήνοντας ότι είχε γράσει καλά ή κατάλληλη στιγμή για ν' αποδοθή στον άγωνα, ο Άνδρόνικος έγγατέλειψε μαζί με τους πιστούς του τον τόπο της έξορίας του και ξεκίνησε για την Κωνσταντινούπολη. Σε όλο το δρόμο, οι πληθυσμοί, γοητευμένοι μαζί του, τον ύπεδέχοντο με άφάνταστο ένθουσιασμό. Το κίκου οι διοικητά των μικρασιατικών επαρχιών, οι όποιοι ελχαν μείνει πιστοί στο καθεστώς, άπειραιόθησαν να τον άναχαίτησαν στην πορεία του προς την πρωτεύουσα και το θρόνο. Το κίκου, ή κυβέρνησις της Κωνσταντινούπολεως έξαπέστειλε έναντιον του με στρατεύματα τον στρατηγό Άνδρόνικο Άγγελο. Στη μάχη που έγινε μεταξύ κυβερνητικών στρατευμάτων και των ύπαδόν του ένδούξου επαναστάτου, νικήθησαν κατά κράτος τα πρώτα. Τότε ο Άνδρόνικος Άγγελος, φοβούμενος για τη ζωή του, προσεχώρησε μαζί με τα στρατεύματά του στις τάξεις των επαναστατών, δίνοντας πρώτος το παράδειγμα της ύποστασις κατά του Κράτους. Ο Άνδρόνικος τον δέχτηκε με τιμές στη σπηγή του και τον άγκυκίασε μάλιστα, επαναλαμβάνοντας λογοπαλιτικά την άκόλουθη φράση του Επαγγέλιου :

— Θά σου στείλω τον Άγγελο μου, ο όποιος θά προετοιμάση το δρόμο σου μωροστά σου.

Πράγματι δέ ο Άνδρόνικος Άγγελος βοήηε γρήγορα και άλλους μωροστά.

Όταν τα στρατεύματα του Κομηνηού έφτασαν στην μικρασιατική άκρη του Βοσπόρου και βρέθησαν άπέναντι στην Κωνσταντινούπολη, ο αυτοκρατορικός στόλος στον όποιον ελχε άνατεθεί να ύπερασπισή το πέριμα τον Στενό, έσπευσε κι' αυτός να προσχωρήση με το μέρος τους, χωρίς να προβάλη την παραμικρή άντίσταση.

Τότε ο Άνδρόνικος, από το στρατόπεδο του της Χαλκηδόνας, άπθυσεν στα Άνάτολα ένα άγέροχο τελεσίγραφο, δια του όποιου άίθεισε έπιτακτικά την λαού του πρωτοσεβάστου Άλεξίου, την άποχώρησι της αυτοκρατορίας σε μοναστήρι, και την άπόδοσι της έξουσις στο νεαρό αυτοκράτορα.

Συγγρόνος, μέσα στην Κωνσταντινούπολη όλος ο κόσμος παραήροσε από ένθουσιασμό για το νέο κίκου της καταστάσεως. Κατά κιλιάδες οι άνθρωποι του λαού και πολλοί άδικοι πήγαιναν καθημερινώς στη Χαλκηδόνα για να τον δούν και να πέσουν μπροστά στα πόδια του. Όλοι ένθιασαν την όραία κοροιστασιά του και τη γοητευτική όμιλία του και έτσι ξαναγύρισαν στην Κωνσταντινούπολη—όπως βεβαιώνουν οι χρονικογράφοι της εποχής—άκόμη πιο ένθουσιασμένοι από πριν.

Παρ' όλα όμως τα πλεονεκτήματα αυτά του Άνδρονίκου, ένας άλλος άνθρωπος, εύρακόμενος στη θέση του πρωτοσεβάστου Άλεξίου, θά μπορούσε νάντιάξη άποτελεσματική άντίστασι. Μά ο Άλεξιος, αντί να κίνη αυτό, έγκατελείφθη στην τύχη του. Έτσι οι άνθρωποι του Άνδρονίκου τον συνέλαβαν

και τον παρέδωσαν στον άρχηγό τους, ο όποιος, χωρίς να τον ληλήθη καθόλου, του έβγαλε τα μάτια.

Όπόσο, τίποτε δέν είχε συντελεσθεί άκόμη εμόσον τα μωροφάρα στρατεύματα των Φράγκων και ή παρικήσις των ξένων καιτηχαν την Κωνσταντινούπολη, χάρις στην έννοια που τους ελχαν δείξει ή αυτοκράτειρα και ο έννομιμος της.

Ο Άνδρόνικος το καταλάβαινε καλά αυτό και, για να τελειώνη μαζί τους, εκμεταλλεύθηκε το παλιό μίσος των Έλλήνων έναντιον των Φράγκων. Δίδοντας καταλλήλως, μεταξή του λαού της Κωνσταντινούπολεως, τη φήμη, ότι οι ξένοι έσοικεσαν να έπιτεθούν Έξανα έναντιον των Έλλήνων και να τους σφάζουν. Αυτό έφτασε για να άναστατωθή όλόκληρη ή Κωνσταντινούπολη και να γίνη και σ' αυτή κάτι άνάλογο με τη Νύχτα του Άγιου Βαρθολομαίου.

Οι Έλληνες μανόμενοι έτρεξαν στις λατινικές συνοικίες της πόλεως και, μέσα σε μία νύχτα έσφαξαν, έκαψαν κι' έλεηλάτησαν τα πάντα. Έλάχιστοι μόνο λατινοί κατοίθουσιν να γλιτώσουν δια της φυγής από το φανατισμό του έθνου.

Ο Άνδρόνικος μπορούσε τώρα να κίνη, χωρίς κανένα κίνδυνο, την είσοδο του στην Κωνσταντινούπολη. Η ύποδοξη που του έκαναν σ' αυτήν ήταν πράγματι άφάνταστη, άποδοτική. Όλοι τον χαιρετούσαν ως σωτήρα και ένθερωτή της αυτοκρατορίας, ως ετο φως που λάμπει μέσα στα σκότη, ως φωτεινό άστρο, καθώς γράφουν οι χρονικογράφοι.

Και μόνο λιγοστοί, ελάχιστοι άνθρωποι ζατάλαβαν τότε για που σκοπό αυτός ο άνθρωπος, ο όποιος έδειχνε τόσο ένδιαφέρον ύπέρ του νεαρού αυτοκράτορος, ελχε κάνει τη μεγάλη αυτή επανάστασι. Ένας άπ' αυτούς ήταν και ο Πατριάρχης Θεοδούσιος. Έπειθε δέ ο Άνδρόνικος έξεδήλωνε μπροστά του την ψεύτικη θλίψη του, γιατί μόνος αυτός ελχε ένδιαφερθεί ύπέρ του νεαρού αυτοκράτορος, χωρίς κανείς άλλος να τον ύποστηρίξη, ο τομηρός κληρικός του άπάντησε με θάρρος, ότι από την ήμερα που ο Άνδρόνικος ελχε μπει στην Κωνσταντινούπολη και ελχε πάρει την έξουσία στα χέρια του, θεωρούσε το νεαρό αυτοκράτορα ως νεαρό. Ο Πατριάρχης Θεοδούσιος ελχε δειπν. Ο Άνδρόνικος, για να ίσανοποιήση τις φιλοδοξίες του, ήταν ίκανός για όλα.

Πριν άκόμη μάλιστα μπει στην Κωνσταντινούπολη, ελχε λάβει ένα μέτρο που έδειχνε αρκετά καθαρά τις προθέσεις του. Κατά διαταγή του, ή αυτοκράτειρα και ο γιός της ελχαν άπομακρυνθή άπ' το παλάτι και ελχαν μεταφερθεί, σχεδόν σάν αιχμάλωτοι, στην αυτοκρατορική έπαυλη του Φιλοταίονος. Ο Άνδρόνικος έπήγχε και τους εδωκε εκεί. Έδειξε δέ πράγματι έξαιρετικό σεβασμό προς το νεαρό αυτοκράτορα, αλλά την ήμερα που ούτε την εμαρτήρησε κίν κι' έδειξε μάλιστα την εκπλήξη του που την έφρασε εκεί και όχι σε μοναστήρι. Έπειτα έπήγε στους Άγιους Αποστόλους και επεσκέφη τον τάφο του έξαδέλφου του αυτοκράτορος Μανουήλ. Σάν καλός ήθοποιός που ήταν, αφού έζησε άφθονα δάκρυα μπρος στη σαρκοφάγο του, παρακάλεσε έπειτα τους συνοδοιχούς του να τον αφήσουν μόνον, μαζί με τον πεθεμόν. Λένε δέ ότι τότε ο Άνδρόνικος άπθιθινεν τ' άκόλουθα λόγια προς το νεαρό :

— Σε κρητάω επί τέλους, εσένα που με κατεδιώξεις και μ' έκανες να γυρικό πλάνητας στον κόσμο όλόκληρο. Η βαρεία πέτρα που σε σκεπάζει ελνε μία αιώνια φυλακή και από το βαθύ ύπνο σου μονάχη ή σάλλυγα της Δευτέρας Παραοισιάς σε ξυπνήθη. Εγώ έντω μεταξή θα εκθιθώ στη γενιά σου και θα κάνω τους δικούς σου να μου πληρώσουν όλο το κακό που μου έκανες.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Η τραγική δολοφονία του νεαρού αυτοκράτορος Άλεξίου.

ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟ

ΚΡΥΦΟΣ ΠΟΝΟΣ

(ΤΟΥ ΡΟΜΑΙΝΑ)

Σώπαινε κρήμ' τα δάκρυά σου,
μάρτυς βουδός, να μη γυγγόξης.
Σφάλτα στους άλλους την καρδιά σου
κάθε φορά που τα σφυγγίλεις.

Σε μουσική για σε γραμμένη
μονάχη το όνειρό σου χύσε,
μη τέλχηνης δια δακρυομένη,
μάρτυς κρηρός παντού να είσαι.

Σώπαινε ως το θάνατό σου,
βουδάνει ή θλίψη ή βαρεία...
— Άχ! κι' έχει μίσια ή καρδιά
να κλαίη στ' άλθφεια τον καρμό σου!

Μετάρφ. ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

